

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL AKCINĖS BENDROVĖS LIETUVOS PAŠTO PRAŠYMO DĖL NUOSTOLINGOS UNIVERSALIOSIOS PAŠTO PASLAUGOS KOMPENSAVIMO UŽ 2023 METUS PAGRĮSTUMO

2025-05-13 Nr. TN-
Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos taryba (toliau – Taryba) išnagrinėjo akcinės bendrovės Lietuvos pašto (toliau – Bendrovė) 2024 m. balandžio 30 d. raštu Nr. SD-2024/1718 „Dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo“ pateikto prašymo dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos (toliau – UPP) kompensavimo už 2023 m., patikslinto 2025 m. vasario 14 d. raštu Nr. SD-2025/793 „Dėl 2023 m. nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo patikslinimo“, (toliau – Prašymas) pagrįstumą.

Taryba n u s t a t ė :

(1) Prašyme Bendrovės prašoma kompensuoti nuostolių suma – 5 019 335 Eur (penki milijonai devyniolika tūkstančių trys šimtai trisdešimt penki eurai).

(2) Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT), įvertinusi Prašymą ir kitą Bendrovės pateiktą informaciją, duomenų ir skaičiavimų pagrįstumą bei jų atitiktį Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklėse, patvirtintose Tarybos 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 1V-625 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės), Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklėse, patvirtintose RRT direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-608 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Nuostolių apskaičiavimo taisyklės) ir Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 310 „Dėl Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 236 „Dėl Nuostolingų universaliųjų pašto paslaugų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, (toliau – Kompensavimo taisyklės) nustatytiems reikalavimams, nustatė, kad:

(2.1) Vadovaujantis Sąnaudų apskaitos taisyklių 33 punkto nuostatomis, RRT inicijuoto Bendrovės sąnaudų apskaitos sistemos (toliau – SAS) patikrinimo rezultatuose, t. y. Apskaitos ir kontrolės uždarosios akcinės bendrovės „AUDITAS“ (toliau – Auditorius) 2024 m. lapkričio 27 d. išvadoje „Išvada dėl akcinės bendrovės Lietuvos pašto sąnaudų apskaitos sistemos ir 2023 m. metinės ataskaitos audito“¹, buvo pareikšta sąlyginė Auditoriaus nuomonė, nes, vadovaudamasi Sąnaudų apskaitos taisyklių 14 punktu, Bendrovė turėjo atlikti laiškinių ir paštų darbo laiko normų matavimus, tačiau jų neatliko. Dėl šios priežasties Auditorius negalėjo įsitikinti, kad neiškliai, paremti laiškinių ir paštų darbo laiko normatyvų duomenimis, yra nustatyti tinkamai, taip pat, kad su darbuotojais susijusių sąnaudų paskirstymas reguliuojamoms ir nereguliuojamoms paslaugoms buvo atliktas bei paskirstymo rezultatas Bendrovės 2024 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. SD-2024/3028

¹ <https://www.rrt.lt/wp-content/uploads/2024/11/RRT-uzsakymu-atlikto-nepriklausomo-audito-ismada.pdf>

RRT pateiktoje patikslintoje 2023 m. metinėje ataskaitoje buvo pateiktas tinkamai. Bendrovė 2024 m. lapkričio 25 d. raštu Nr. SD-2024/4217 pateiktoje pakoreguotoje 2023 m. metinėje ataskaitoje (toliau – patikrinta Auditoriaus 2023 m. metinė ataskaita) pakeitimų, susijusių su laiškinių ir paštų darbo laiko normatyvais, neatliko. Nors nėra galimybės įvertinti, ar būtų pasikeitęs reguliuojamų ir nereguliuojamų paslaugų rezultatas, jei laiškinių ir paštų darbo laiko normos būtų išmatuotos, patikrinta Auditoriaus 2023 m. metinė ataskaita laikytina vieninteliu patikimu informacijos šaltiniu nustatyti 2023 m. UPP teikimo rezultata. Patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje 2023 m. UPP nuostolis sudaro 4 083 456,61 Eur (keturis milijonus aštuoniasdešimt tris tūkstančius keturis šimtus penkiasdešimt šešis eurus ir šešiasdešimt vieną centą).

(2.2) Geografinių vietovių ir jose suteiktų mažmeninių paslaugų, įskaitant UPP, pajamos ir sąnaudos yra apskaitytos nesilaikant Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimų, kaip to reikalauja Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 7 punktų nuostatos:

(2.2.1) geografinėms vietovėms ir jose suteiktoms mažmeninėms paslaugoms, įskaitant universaliąją pašto paslaugą, priskirtų pajamų ir sąnaudų nėra galimybės palyginti su patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje pateiktais duomenimis, kadangi patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje nėra galimybės identifikuoti kiekvienos geografinės vietovės ir jose teikiamų paslaugų pajamų ir sąnaudų. Kadangi su Prašymu pateikti UPP 2023 m. nuostolių apskaičiavimo priedai nėra integrali sąnaudų paskirstymo programinės įrangos dalis, jie parengiami atskiruose darbo dokumentuose, todėl Bendrovės išskirtose geografinėse vietovėse ir jose teikiamų paslaugų sąnaudų, pajamų priskyrimo ir gauto UPP teikimo rezultato korektiškumas, sąnaudų paskirstymo nešiklių taikymo ekonominis pagrindimas ir priežastinis ryšys su geografinėmis vietovėmis ir jose teikiamomis paslaugomis nėra patikrintas nepriklausomo auditoriaus;

(2.2.2) Bendrovės 2023 m. pajamų, gautų už UPP, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, (toliau – vidaus UPP) paprastosios pirmenybinės ir nepirmenybinės mažų ir didelių matmenų korespondencijos siuntų, tarptautinės siunčiamosios UPP paprastosios pirmenybinės ir nepirmenybinės mažų ir didelių matmenų korespondencijos siuntų ir tarptautinės gaunamosios UPP paprastosios pirmenybinės ir nepirmenybinės korespondencijos (toliau – universaliosios paprastosios korespondencijos siuntos) pristatymą, paskirstymas geografinėms vietovėms neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 5.1, 5.3 ir 5.5 papunkčių ir 15 punkto reikalavimų, nes minėtų paslaugų pajamoms paskirstyti tarp geografinių vietovių naudojamas nešiklis neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 3.25 papunkčio reikalavimo. Universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų pristatymo pajamoms tarp geografinių vietovių paskirstyti yra naudojamas minėtų paslaugų metinis kiekis, priskirtas kiekvienai geografinėi vietai, kuris yra apskaičiuojamas pagal geografinių vietovių atitinkamų vidaus UPP registruotosios pirmenybinės ir nepirmenybinės mažų ir didelių matmenų korespondencijos siuntų, tarptautinės siunčiamosios UPP registruotosios pirmenybinės ir nepirmenybinės mažų ir didelių matmenų korespondencijos siuntų ir tarptautinės gaunamosios UPP registruotosios pirmenybinės ir nepirmenybinės korespondencijos siuntų (toliau – universaliosios registruotosios korespondencijos siuntos) metinius kiekius, o ne universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų metinius kiekius. Kiekvienos geografinės vietovės atitinkamos universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų metinis kiekis apskaičiuojamas dauginant kiekvienos geografinės vietovės atitinkamų universalijų registruotųjų korespondencijos siuntų metinius kiekius iš koeficiento, apskaičiuoto dalinant atitinkamų universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų visą metinį kiekį iš atitinkamų universalijų registruotųjų korespondencijos siuntų viso metinio kiekio. Galiausiai tokiu būdu apskaičiuotą kiekvienos geografinės vietovės atitinkamų universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų metinį kiekį dauginant iš patikrintos Auditoriaus 2023 m. metinės ataskaitos 3 priede pateikto atitinkamų universalijų paprastųjų korespondencijos siuntų pajamų paslaugos vienetui įkainio gaunamos kiekvienos geografinės vietovės atitinkamų

universalųjų paprastųjų korespondencijos siuntų pajamos. Kadangi Bendrovė nepateikė pagrindimo, įrodančio tiesioginę priklausomybę tarp tam tikroje geografinėje vietovėje surinktų ar gautų universalųjų paprastųjų korespondencijos siuntų kiekių ir universalųjų registruotųjų korespondencijos siuntų kiekių, todėl nėra galimybės įsitikinti, ar už universalųjų paprastųjų korespondencijos siuntų pristatymą gautos 2023 m. pajamos geografinėms vietovėms yra paskirstytos teisingai, t. y. užtikrinant minėtų Sąnaudų apskaitos taisyklių ir Nuostolių apskaičiavimo taisyklių reikalavimų įgyvendinimą, bei kad 2023 m. UPP nuostolis geografinėse vietovėse, kuriose Bendrovė UPP neteiktų, jei ne nebūtų įpareigota jos teikti, apskaičiuotas teisingai;

(2.2.3) Bendrovės 2023 m. netiesioginių sąnaudų paskirstymas geografinėms vietovėms neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 5.1, 5.3 ir 5.5 papunkčių reikalavimų, nes netiesioginių sąnaudų paskirstymo tarp geografinių vietovių nešiklis neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 3.25 papunkčio reikalavimo. Bendrovė netiesioginių sąnaudų kategorijai priskirtas sąnaudas geografinėms vietovėms skirsto taikydama nešiklį – paslaugos vieneto savikaina pagal kiekvieną Didžiosios knygos (toliau – DK) sąskaitą (toliau – netiesioginių sąnaudų nešiklis). Šio nešiklio apskaičiavime yra naudojamas kiekvienos geografinės vietovės universalųjų paprastųjų korespondencijos siuntų metinis kiekis, kuris apskaičiuojamas šio nutarimo 2.2.2 papunktyje nurodytu principu. Atsižvelgiant į šio nutarimo 2.2.2 papunktyje išdėstytus argumentus, nėra galimybės įsitikinti, ar universalųjų paprastųjų korespondencijos siuntų metinis kiekis geografinėms vietovėms yra priskirtas teisingai, ir ar, naudojant minėtą kiekį, netiesioginių sąnaudų nešiklis yra apskaičiuotas teisingai ir 2023 m. netiesioginės sąnaudos geografinėms vietovėms yra paskirstytos teisingai, t. y. užtikrinant minėtų Sąnaudų apskaitos taisyklių ir Nuostolių apskaičiavimo taisyklių reikalavimų įgyvendinimą;

(2.2.4) Bendrovės 2023 m. bendrosios sąnaudos geografinėms vietovėms yra paskirstomos taikant nešiklį – geografinės vietovės 2023 m. pajamų suma nuo visų geografinių vietovių pajamų sumos. Atsižvelgiant į šio nutarimo 2.2.2 papunktyje nurodytas aplinkybes dėl Bendrovės 2023 m. pajamų paskirstymo geografinėms vietovėms, nėra galimybės įsitikinti, ar Bendrovės 2023 m. bendrosios sąnaudos paskirstytos geografinėms vietovėms užtikrinant Sąnaudų apskaitos taisyklių ir Nuostolių apskaičiavimo taisyklių reikalavimų įgyvendinimą, bei, ar 2023 m. UPP nuostolis geografinėse vietovėse, kuriose Bendrovė UPP neteiktų, jei nebūtų įpareigota jos teikti, apskaičiuotas teisingai;

(2.2.5) Bendrovė Prašymo 1 priedo „Akcinės bendrovės Lietuvos pašto įpareigojimo teikti universaliąją pašto paslaugą nuostolių apskaičiavimo metodika“ 20 punkte pateikė geografinių vietovių tiesioginių, netiesioginių ir bendrųjų sąnaudų sumos (toliau – visuminės sąnaudos) paskirstymo geografinėse vietovėse teikiamoms paslaugoms principus ir 2024 m. gegužės 30 d. rašto Nr. SD-2024/2084 darbiniuose prieduose bei Prašymo 3 priede pateikė geografinių vietovių visuminių sąnaudų paskirstymo tose geografinėse vietovėse teikiamoms paslaugoms skaičiavimus. Bendrovė kiekvienai geografinėi vietai priskirtas kiekvienos atskiros DK sąskaitos visuminės sąnaudas paskirsto toje geografinėje vietovėje teikiamoms paslaugoms pagal visos Bendrovės lygmeniu tos DK sąskaitos kiekvienos paslaugos visuminių sąnaudų² proporciją (toliau – sąnaudų pasiskirstymo paslaugoms nešiklis). Tai reiškia, kad kiekvienos geografinės vietovės tam tikroje DK sąskaitoje apskaitytų sąnaudų proporcija tarp paslaugų yra vienoda, todėl Bendrovė tam tikrose geografinėse vietovėse priskiria sąnaudas paslaugoms, kurių Bendrovė toje geografinėje vietovėje neteikė ir nebuvo įpareigota tokias paslaugas teikti, t. y. Bendrovė šioms paslaugoms 2023 m. nepriskyrė suteiktos paslaugos kiekio ir pajamų. Toks sąnaudų paskirstymas geografinių vietovių teikiamoms paslaugoms neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 5 punkte nurodytų apskaitos tvarkymo principų, taip pat neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 16 punkte nurodytų sąnaudų

² Visų geografinių vietovių tam tikros DK sąskaitos visuminių sąnaudų suma, pateikiama patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje.

paskirstymo reikalavimų ir iškreipia kiekvienoje geografinėje vietovėje teikiamų paslaugų, tame tarpe ir UPP, rezultatus:

(2.2.5.1) iš Bendrovės Prašymo 3 priedo 1 lentelėje „2023 metų universaliųjų pašto paslaugų kiekiai, pajamos, sąnaudos ir rezultato pasiskirstymas pagal geografines vietoves“ (toliau – Prašymo 3 priedo 1 lentelė) pateiktos informacijos matyti, kad dėl Bendrovės naudojamo sąnaudų pasiskirstymo paslaugoms nešiklio kiekvienoje geografinėje vietovėje UPP priskirtų sąnaudų proporcija visų paslaugų atžvilgiu yra panaši ir kinta nuo 22 iki 32 proc.: periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių ir miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams paslaugos proporcija visose geografinėse vietovėse sudaro nuo 7 iki 17 proc., visoms likusioms paslaugoms priskirtų sąnaudų dalis kiekvienoje geografinėje vietovėje nuo 57 iki 65 proc. neatsižvelgiant į tai, ar tam tikros paslaugos geografinėje vietovėje yra teikiamos³;

(2.2.5.2) Bendrovė periodinių leidinių pristatymo paslaugą teikia miestuose, kurie yra nenurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1308 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1088 „Dėl Periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos tarifų nustatymo kriterijų ir periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugos 2021–2023 metams didžiausių tarifų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintame miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas 2023 metais, sąraše (toliau – valstybės nereguluojama periodinių leidinių pristatymo paslauga). Tokius miestus sudaro Alytus, Kaunas, Klaipėda, Panevėžys, Šiauliai ir Vilnius. Šių miestų paštams 2023 m. buvo priskirti ir šios paslaugos suteikti kiekiai: Alytus – 133 849 vnt., Kaunas – 303 205 vnt., Klaipėda – 201 526 vnt., Panevėžys – 98 180 vnt., Šiauliai – 81 051 vnt., Vilnius – 927 743 vnt., iš viso 1 745 554 vnt. Iš Bendrovės Prašymo 3 priedo 1 lentelės duomenų matyti, kad Bendrovė visose geografinėse vietovėse yra priskyrusi dalį šios paslaugos teikimo sąnaudų, nors tam tikrose geografinėse vietovėse šios paslaugos Bendrovė neteikia⁴. Šiose geografinėse vietovėse minėtos paslaugos sąnaudos neturėtų būti priskirtos, tačiau jos priskiriamos dėl Bendrovės naudojamo sąnaudų pasiskirstymo paslaugoms nešiklio, kuris iš esmės iškreipia sąnaudų paskirstymą tarp geografinėse vietovėse teikiamų paslaugų. Analogiška situacija su Bendrovės teikiamomis periodinių leidinių prenumeratorios priėmimo kaime ir mieste, pensijų ir pašalpų pristatymo ir išmokėjimo mieste ir kaime paslaugomis. Šių paslaugų Bendrovė nėra įpareigota teikti ir kai kuriose geografinėse vietovėse minėtų paslaugų neteikia, tačiau nors geografinėje vietovėje paslauga nėra teikiama, t. y. nėra šiai paslaugai priskiriama suteikto kiekio ir pajamų, bet sąnaudos yra priskiriamos⁵;

(2.2.5.3) dar vienas geografinių vietovių visuminių sąnaudų paskirstymo tose geografinėse vietovėse teikiamoms paslaugoms pavyzdys yra periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslauga, kuri iš Bendrovės Prašymo 3 priedo 1 lentelėje pateiktų

³ Pavyzdžiui, 2023 m. geografinėje vietovėje „Smalininkų paštas“ Bendrovė neteikė periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių ir miestų, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, prenumeratoriams paslaugos ir valstybės nereguliuojamų paslaugų, tačiau šioms paslaugoms vis tiek priskyrė didžiąją dalį šios geografinės vietovės sąnaudų, atitinkamai 15 ir 61 proc. neatsižvelgiant į faktiškai toje geografinėje vietovėje suteiktų paslaugų kiekius.

⁴ Pavyzdžiui, valstybės nereguluojama periodinių leidinių pristatymo paslauga nėra teikiama kaimo gyvenamosiose vietovėse esančiose geografinėse vietovėse („Galgių paštas“, „Jašiūnų paštas“, „Juodšilių paštas“, „Rukainių paštas“, „Žagarės paštas“ ir pan.), miestuose, kurie patenka į retai ir vidutiniškai tankiai apgyvendintas gyvenamąsias vietas, esančiose geografinėse vietovėse („Ariogalos paštas“, „Ežerėlio paštas“, „Gelgaudiškio paštas“, „Jiezno paštas“ ir pan.)

⁵ Pavyzdžiui, geografinėje vietovėje „Vilniaus 8-ojo pašto pirmasis poskyris“ pensijų ir pašalpų pristatymo ir išmokėjimo kaime paslaugos Bendrovė neteikia, t. y. šiai geografinėi vietai yra priskirta 0 vnt. suteiktos paslaugos, tačiau priskirta 13 490 Eur šios paslaugos sąnaudų. Dar vienas pavyzdys yra geografinė vietovė „Rudaminos paštas, Vilniaus r. sav.“, kurioje iš Bendrovės 3 priedo 1 lentelėje pateiktų suteiktų paslaugų kiekių matosi, kad nėra teikiama pensijų ir pašalpų pristatymo ir išmokėjimo mieste paslauga, tačiau šiai geografinėi vietai yra priskiriama 15 869,62 Eur minėtos paslaugos sąnaudų.

minėtos paslaugos atskirose geografinėse vietovėse suteiktų kiekių matyti, kad geografinėse vietovėse „Grigiškių paštas“, „Kauno 14-asis paštas“, „Kauno 23-iasis paštas“, „Klaipėdos 2-asis paštas“, Klaipėdos 8-asis paštas“, „Panevėžio 5-asis paštas“, „Vilniaus 17-asis paštas“ nėra teikiama, bet šios paslaugos sąnaudos šioms geografinėms vietovėms yra priskiriamos;

(2.2.6) Bendrovės 2023 m. protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos (toliau – investicijų grąža) sąnaudos geografinėms vietovėms skirstomos pagal netiesioginių sąnaudų nešiklį. Bendrovės 2023 m. investicijų grąžos sąnaudų paskirstymas geografinėms vietovėms neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 5.1, 5.3, ir 5.5 papunkčių reikalavimų, nes netiesioginių sąnaudų paskirstymo tarp geografinių vietovių nešiklis neatitinka Sąnaudų apskaitos taisyklių 3.25 papunkčio reikalavimo dėl šio nutarimo 2.2.3 papunktyje nurodytų priežasčių. Taip pat sistemiškai vertinant Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimus, investicijų grąžos sąnaudos geografinėms vietovėms turi būti skirstomos analogišku principu kaip šios sąnaudos yra priskiriamos paslaugoms, t. y. pagal konkrečiai geografinei vietai priskirtą kapitalo apimtį, o ne pagal kiekvienai paslaugai priskirtą paslaugos vieneto savikainą pagal atskirą DK sąskaitą.

(3) RRT vertindama, ar Bendrovė nematerialią ir rinkos naudas įvertino, laikydamosi Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 13.4 papunktyje ir 14, 30–32 punktuose nustatytų reikalavimų, nustatė, kad Bendrovės Prašyme pateiktos materialios ir rinkos naudos sudarė 80 992 Eur (aštuoniasdešimt tūkstančių devynis šimtus devyniasdešimt du eurus). Tačiau Bendrovė, skaičiuodama nematerialią ir rinkos naudas, įvertino ne visas su UPP teikimu susijusias nematerialias ir rinkos naudas, t. y. Bendrovė neįvertino tarptautinių pašto siuntų skirstymo vietos (angl. *Extra-Territorial Offices of Exchange*) (toliau – ETOE) Nyderlanduose gaunamos naudos, lygios 2023 m. Bendrovės ETOE veiklos pelnui – 7 039 Eur (septyniems tūkstančiams trisdešimt devyniems euras).

(4) Įvertinusi Kompensavimo taisyklių 19.1 ir 19.2 papunkčiuose nurodytus nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus, RRT nustatė, kad 2023 m. Bendrovės apskaičiuotų UPP nuostolių ir visų Bendrovės gautų pardavimo pajamų santykis siekė 5 proc., o Bendrovės apskaičiuotų 2023 m. UPP nuostolių ir pajamų santykis sudarė 31,3 proc. Taip pat RRT nustatė, kad, palyginti su 2021 m., 2022 m. šiek tiek pagerėję Bendrovės pelningumo rodikliai 2023 m. tapo teigiami, t. y. Bendrovės veikla tapo pelninga ir grynojo pelningumo rodiklis siekė 4,7 proc. (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Bendrovės pelningumo rodikliai, 2021–2023 m.

Rodiklis	2023 m.	2022 m.*	2021 m.	Pokytis, procentiniais punktais	
				2023–2022 m.	2022–2021 m.
Grynasis pelningumas, proc.	4,7	-0,1	-5,7	4,8	5,6
Veiklos pelningumas, proc.	5,4	0,6	-5,9	4,8	6,5

* Perskaičiuoti grynojo pelningumo rodikliai, išimant 2021 m. UPP nuostolio kompensacijos pajamas.

(5) Įvertinusi Kompensavimo taisyklių 19.3 papunktyje nurodytą nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijų ir atsižvelgusi į Bendrovės ir kitų pašto paslaugų teikėjų pelningumo rodiklius už praėjusius 3 metus (žr. 5 lentelę), RRT nustatė, kad 2023 m. Bendrovės grynojo pelningumo ir nuosavo kapitalo pelningumo rodikliai yra nežymiai didesni nei pašto sektoriaus minėti rodikliai, o pelningumo ir turto pelningumo rodikliai yra nežymiai mažesni.

5 lentelė. Pašto paslaugų teikėjų pelningumo rodikliai, 2021–2023 m.

Pelningumo rodikliai,	Bendrovė			Pašto ir pasiuntinių (kurjerių) veikla (EVRK H53)		
	2023	2022*	2021	2023	2022*	2021
Pelningumas, proc.	4,9	0,0	-6,7	5,0	5,3	2,9
Grynasis pelningumas, proc.	4,7	-0,1	-5,7	4,5	4,9	2,8
Nuosavo kapitalo pelningumas, proc.	13,9	-0,4	-23,7	11,0	14,0	8,5

Turto pelningumas, proc.	4,0	-0,1	-5,2	5,1	7,1	3,9
--------------------------	-----	------	------	-----	-----	-----

* Perskaičiuoti grynojo pelningumo rodikliai, išimant 2021 m. UPP nuostolio kompensacijos pajamas.

Taryba k o n s t a t u o j a:

(6) Vadovaujantis Kompensavimo taisyklių 6 punktu, Bendrovė turi teisę pateikti prašymą kompensuoti UPP nuostolius, jeigu ji tvarkė sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatytus pagrindinius sąnaudų apskaitos tvarkymo principus ir SAS reikalavimus, ir atsižvelgdama į praėjusių vienerių finansinių metų rezultatus Nuostolių apskaičiavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis nustatė, kad įpareigojimo teikti UPP vykdymas buvo nuostolingas ir sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą.

(7) Pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 4 punktą, skaičiuojant UPP teikimo nuostolius, siekiama nustatyti tuos nuostolius, kuriuos Bendrovė patyrė dėl to, jog yra įpareigota teikti UPP. Kaip numato minėtų taisyklių 5 punktas, siekiant apskaičiuoti UPP teikimo nuostolius pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 1 priede pateiktą schemą, turi būti nustatyta UPP, kurios Bendrovė neteiktų, jei nebūtų įpareigota ją teikti. Kiekvienai struktūrinei schemos daliai atskirai turi būti apskaičiuotos pajamos, gautos už Bendrovės suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, sąnaudos, patirtos teikiant šias paslaugas, ir suteiktų mažmeninių paslaugų, įskaitant UPP, kiekis.

(8) Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 6–7 punktuose įtvirtinta pareiga Bendrovei pajamas, gautas už jos suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, ir sąnaudas, patirtas teikiant šias paslaugas, SAS apskaityti ir paskirstyti pagal geografines vietas ir pagal naudotojus, laikantis Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimų. SAS turi būti aiškiai identifikuojamos geografinės vietovės bei jose už suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, gautos pajamos ir patirtos sąnaudos. Taip pat Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 8 punkte numatyta, jog UPP, kuri nebūtų teikiama, jei Bendrovė nebūtų įpareigota ją teikti, pajamos ir sąnaudos SAS turi būti apskaitomos atskirai nuo kitos Bendrovės teikiamos pašto paslaugos pajamų ir sąnaudų.

(9) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta šio nutarimo 2.2 pastraipoje, Taryba konstatuoja, kad Bendrovės atliktas sąnaudų paskirstymas geografinėms vietovėms neatitinka Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 7 punktų reikalavimo, ir nėra patikrintas Auditoriaus, todėl Bendrovės Prašyme prašoma kompensuoti nuostolių suma – 5 019 335 Eur (penki milijonai devyniolika tūkstančių trys šimtai trisdešimt penki eurai) negali būti vertinama, kaip pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių reikalavimus teisingai apskaičiuotas nuostolių dydis. Atsižvelgiant į tai, kad vienintelis Auditoriaus patikrintas 2023 m. UPP rezultatas yra patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje, Taryba daro išvadą, jog kompensuotinas UPP nuostolis gali būti ne didesnis nei patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje nurodytas UPP nuostolis – 4 083 456,61 Eur (keturi milijonai aštuoniasdešimt trys tūkstančiai keturi šimtai penkiasdešimt šešis eurai ir šešiasdešimt vienas centas), iš kurio pagal Kompensavimo taisyklių 3 punkte pateiktą UPP teikimo nuostolių apibrėžimą turi būti atimama nematerialios ir rinkos naudos, gautos 2023 m. teikiant UPP, vertė.

(10) Vadovaujantis Pasaulinės pašto sąjungos teisės aktais Bendrovė gali įsteigti ETOE kitose šalyse, jei tai leidžia tos šalies teisės aktai ir tai yra išimtinė teisė suteikta paskirtajam operatoriui – UPP teikėjui. Atsižvelgdama į tai, kad, jei Bendrovė nebūtų įpareigota teikti UPP, ji neturėtų teisės vykdyti ETOE veiklos, ir į šio nutarimo 3 pastraipoje nustatytą aplinkybę, Taryba konstatuoja, kad 2023 m. UPP nuostolis turi būti mažinamas taip pat iš Bendrovės ETOE veiklos 2023 m. gauta nauda, t. y. 2023 m. ETOE veiklos pelnu – 7 039 Eur (septyniais tūkstančiais trisdešimt devyniais eurai).

(11) Atsižvelgiant į šio nutarimo 9–10 pastraipose konstatuotas aplinkybes ir į šio nutarimo 3 pastraipoje nurodytą Bendrovės apskaičiuotų materialių ir rinkos naudų vertę, darytina išvada, kad kompensuotina 2023 m. UPP nuostolių suma, kuri apskaičiuota iš patikrintoje Auditoriaus 2023 m. metinėje ataskaitoje nurodytos 2023 m. UPP nuostolių sumos atėmus ETOE naudą ir Bendrovės

apskaičiuotas nematerialias ir rinkos naudas, sudaro 3 995 425,61 Eur (4 083 456,61 – 7 039 – 80 992 = 3 995 425,61 Eur) (tris milijonus devynis šimtus devyniasdešimt penkis tūkstančius keturis šimtus dvidešimt penkis eurus ir šešiasdešimt vieną centą).

(12) Kompensavimo taisyklių 19 punkte numatyta, kad RRT, vertindama, ar UPP teikėjo prašymas dėl UPP nuostolių kompensavimo yra pagrįstas, be kita ko, atsižvelgia į nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus: „19.1. teikėjo UPP teikimo nuostolių, patirtų dėl įpareigojimo teikti UPP, dydžio ir teikėjo per tą patį laikotarpį gautų pajamų procentinį santykį, įvertindama, ar teikėjo nuostoliai, patirti dėl įpareigojimo teikti UPP, sukelia realią teikėjo finansinės būklės pablogėjimo grėsmę; 19.2. teikėjo pelningumo rodiklių (bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, veiklos pelningumo) pokytį per praėjusius finansinius metus; 19.3. teikėjo pelningumo rodiklių už praėjusius trejus finansinius metus palyginimą su Lietuvos statistikos departamento skelbiamais pašto paslaugos teikėjų atitinkamais pelningumo rodikliais; 19.4. kitus veiksnius, turinčius įtakos teikėjui dėl įpareigojimo teikti UPP tenkančiai finansinei naštai“.

(13) Vadovaujantis šio nutarimo 9–11 pastraipose nurodytais pagrindais nustatyta kompensuotina UPP nuostolių suma sudaro 4 proc. visų Bendrovės pardavimo pajamų arba 25 proc. UPP pajamų. Taryba konstatuoja, kad kompensuotinų 2023 m. UPP nuostolių ir UPP pajamų santykis viršija Sąnaudų apskaitos taisyklių 3.21 papunktyje nustatytą reikšmingą skirtumą – 5 proc. Atsižvelgdama į Kompensavimo taisyklių 19 punkte nurodytus nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus ir jų įvertinimą, taip pat į tai, kad bendras 2023 m. UPP teikimo veiklos rezultatas buvo – 4 083 456,61 Eur (keturi milijonai aštuoniasdešimt trys tūkstančiai keturi šimtai penkiasdešimt šeši eurai ir šešiasdešimt vienas centas) nuostolių, o kompensuotina 2023 m. UPP teikimo nuostolių suma sudaro 3 995 425,61 Eur (tris milijonus devynis šimtus devyniasdešimt penkis tūkstančius keturis šimtus dvidešimt penkis eurus ir šešiasdešimt vieną centą), – Taryba daro išvadą, kad dėl UPP teikimo Bendrovės 2023 m. patirti nuostoliai sudarė jai nepagrįstai didelę finansinę naštą.

Vadovaudamasi Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 310 „Dėl Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 236 „Dėl Nuostolingų universaliųjų pašto paslaugų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, 14.1 papunkčiu,

Taryba n u t a r i a:

Pripažinti, kad akcinės bendrovės Lietuvos pašto 2023 metais patirti nuostoliai dėl universaliosios pašto paslaugos teikimo yra 3 995 425,61 Eur (trys milijonai devyni šimtai devyniasdešimt penki tūkstančiai keturi šimtai dvidešimt penki eurai ir šešiasdešimt vienas centas).

Šis nutarimas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Tarybos pirmininkė

Jūratė Šovienė